

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการของครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นเบาหวานชนิดที่ 2

นภารัตน์ รัชฎีโรโสภนากุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ นภรัตน์ ธัญธิโรจนกุล ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัวของมหาวิทยาลัย
บูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ เดียววิเศษ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(ดร.สมใจ นกดี)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ เดียววิเศษ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวนา กิริยิตฺตวงศ์)

คณะพยาบาลศาสตรบัณฑิตให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิกรณ์ ทรัพย์กรานนท์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนและส่งเสริมวิทยานิพนธ์
ระดับปริญญาโท และปริญญาเอก จากฝ่ายวิชาการ
มหาวิทยาลัยบูรพา ปี พ.ศ. 2553

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษา การแนะแนวทางที่ถูกต้องและการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์ ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เตียววิศเรศ กรรมการที่ปรึกษาที่กรุณาให้คำปรึกษาตลอดระยะเวลาดำเนินการและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ในสาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว ตลอดจนคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากในการศึกษาและการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน จากสถาบันต่าง ๆ ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบพระคุณสาธารณสุขอำเภอเมืองชลบุรี คุณเสรี เจตสุคนธร ที่ให้คำแนะนำเรื่องการวิเคราะห์สถิติ หัวหน้าสถานีอนามัยตำบลบ้านสวนและเจ้าที่ทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่ได้อำนวยความสะดวกเป็นอย่างดีในการศึกษาครั้งนี้ ที่สำคัญที่สุด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณครอบครัวที่มีผู้ช่วยเบรหาหนักกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ญาติ ๆ ที่คอยห่วงใย และขอบคุณสามี คุณภานู ธัญธิร โสภนากุล บุคคลสำคัญที่เป็นแรงผลักดันให้มาเรียนและคอยดูแลบุตร เอาใจใส่ให้กำลังใจในการเรียนมาโดยตลอด สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ที่สนับสนุนทุนบางส่วนเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ด้วย

นภารัตน์ ธัญธิร โสภนากุล

49920651: สาขาวิชา: การพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว; พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว)

คำสำคัญ : การจัดการของครอบครัว/ ผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2/ การทำหน้าที่ของครอบครัว

นภารัตน์ ธัญธิโรโสภานกุล: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการของครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นเบาหวานชนิดที่ 2 (FACTORS INFLUENCING FAMILY MANAGEMENT IN FAMILY WITH TYPE 2 DIABETES MELLITUS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: จินตนา วัชรสินธุ์, Ph.D., วรณี เดียววิเศษ, Ph.D. 95 หน้า. ปี พ.ศ.2553

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการของครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลที่อยู่ในครอบครัวเดียวกับผู้เป็นเบาหวานและเป็นผู้มีอิทธิพลในการจัดการดูแลผู้ป่วยเมื่อผู้ป่วยอยู่ที่บ้าน จำนวน 189 ครอบครัวที่อาศัยอยู่ในเขตรับผิดชอบของสถานีอนามัยตำบลบ้านสวน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของตัวแทนสมาชิกในครอบครัวและผู้ป่วยเบาหวาน แบบสอบถามการรับรู้ความรุนแรงของโรคของครอบครัว แบบสอบถามการทำหน้าที่ของครอบครัว แบบสอบถามเครือข่ายทางสังคม และแบบสอบถามการจัดการของครอบครัว วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของพอยท์ไบซีเรียล การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

ผลการวิจัยพบว่า การจัดการของครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยทำนายที่มีอิทธิพลต่อการจัดการของครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นเบาหวานชนิดที่ 2 คือ การทำหน้าที่ของครอบครัว เครือข่ายทางสังคม และการรับรู้ความรุนแรงของโรคของครอบครัว โดยสามารถร่วมกันทำนายการจัดการของครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถอธิบายการผันแปรได้ ร้อยละ 33.4 ผลการศึกษานี้เสนอว่า การจัดการของครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ควรเน้นที่การส่งเสริมให้มีการทำหน้าที่ของครอบครัวที่ดี มีแหล่งเครือข่ายทางสังคมที่คอยช่วยเหลือสนับสนุน และการรับรู้ความรุนแรงของโรคของครอบครัว จะทำให้ครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นเบาหวานมีการจัดการที่ดีได้

49920651: MAJOR: FAMILY NURSING; B.N.S. (FAMILY NURSE PRACTITIONER)

KEYWORDS: FAMILY MANAGEMENT/ TYPE 2 DIABETES MELLITUS/ FAMILY ROLE

NAPARAT THUNTIRASOPANAKU: FACTORS INFLUENCING FAMILY
MANAGEMENT IN FAMILY WITH TYPE 2 DIABETES MELLITUS. ADVISORY

COMMITTEE: CHINTANA WACHARASIN, Ph.D., WANEE DEOISRES, Ph.D. 95 P. 2011.

The purpose of this study was to examine the predicted relationships among perceived severity of diabetes, role of family, social network, and family management in family with type 2 diabetes mellitus. The sample consisted of 189 family caregivers living in the same household of patients with type 2 diabetes mellitus in Tumbul-Bansuan. Research instruments used to collect data were demographic data of patients and families questionnaires, perceived severity of diabetes questionnaires, family role questionnaires, social network questionnaires, and family management questionnaires. Descriptive statistics including percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, point biserial correlation and stepwise multiple regression analysis were used for data analysis.

The results showed that total score of family management was at a moderate level. Family role, social network and perceived severity of diabetes significantly predicted the family management in family with type 2 diabetes mellitus and explained 33.4 % of variance. The findings suggest that nursing intervention should emphasize promoting family role, social network and perceived severity of diabetes.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมุติฐานการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ตัวแปรในการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับเบาหวานชนิดที่ 2.....	10
ผลกระทบของการเจ็บป่วยด้วยเบาหวานต่อผู้ป่วยและครอบครัว	14
การจัดการของครอบครัวที่มีสมาชิกครอบครัวเป็นเบาหวาน	21
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการของครอบครัวที่มีผู้ป่วยเบาหวาน.....	25
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	39
การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของตัวแทนสมาชิกครอบครัวและผู้ป่วยโรคเบาหวาน ...	43
ส่วนที่ 2 การจัดการของครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นเบาหวาน	49
ส่วนที่ 3 ปัจจัยทำนายที่มีอิทธิพลต่อการจัดการของครอบครัวที่มีสมาชิกใน ครอบครัวเป็นเบาหวาน	50
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	53
สรุปผลการวิจัย	53
การอภิปรายผล	55
ข้อเสนอแนะ	58
บรรณานุกรม.....	60
ภาคผนวก	71
ภาคผนวก ก.....	72
ภาคผนวก ข.....	74
ภาคผนวก ค.....	90
ภาคผนวก ง.....	92
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	95

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและร้อยละ ของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 จำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่ในเขต รับผิดชอบของสถานีอนามัยตำบลบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี	36
2 จำนวน ร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลตัวแทนสมาชิกในครอบครัว	44
3 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิกครอบครัวที่เป็นเบาหวานที่ 2.....	47
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการของครอบครัวที่มีสมาชิกใน ครอบครัวเป็นเบาหวาน	49
5 คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรการรับรู้ความรุนแรงของโรคของ ครอบครัว การทำหน้าที่ของครอบครัว เครือข่ายทางสังคม และการจัดการของ ครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นเบาหวาน	50
6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) แสดงค่าความสัมพันธ์ตัวแปรที่ศึกษา.....	51
7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของพอยท์ไบซีเรียล (r_{pb}) แสดงค่าความสัมพันธ์ตัวแปร ที่ศึกษา	51
8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คดออยพหุคูณระหว่างตัวแปรทำนายการทำหน้าที่ของ ครอบครัวครอบครัว เครือข่ายทางสังคม และการรับรู้ความรุนแรงของโรคของ ครอบครัวกับการจัดการของครอบครัว.....	52

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ของครอบครัว ที่มีสมาชิกป่วยด้วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2	35